

LIGNINGS

kontakt

NR. 2 – 2011

UTGITT AV LIGNINGSUTVALGET

Nyt fridagene

I dette nummer bl.a.

SIDE 2

- **Fra Redaktøren**

SIDENE 4-7

- **På besøk hos Servicesenter for utenlandske arbeidstakere, Kirkenes**

SIDENE 10-11

- **Møte med skatteklagenemndene i Midt og Nord**

SIDE 3

- **Lederen har ordet**

SIDENE 8-9

- **Erfaringer med fire år i Skatteklagenemnda**

SIDENE 12-13

- **Skatt for utvikling**

LIGNINGSUTVALGET
c/o Devold Regnskapskontor
Tverrgaten 10 Marken
5017 Bergen
Telefon 55 32 32 50
Telefaks 55 31 16 23
e-post post@utvalget.no
internett www.utvalget.no

Leder:
Hugo Matre, Universitetet i Bergen

Styremedlemmer:
Jan Narvesen, Sør-Hedmark
Karin Busk, Skatt Øst, Lillestrøm
Helge-Ove Aune, Sør-Troms
Evy Skjefrås, Dalane
Marit Thorstensen, Søre Sunnmøre

Redaktør:
Levi Slåen
Sør-Gudbrandsdal Ik
Skatt øst Lillehammer
Telefon 61 05 37 11
Mail: levi.slaen@skatteetaten.no
eller privat: malemale@online.no

Grafisk produksjon:
BODONI

ISSN 0803-0731

Fra Redaktøren

Ligningsutvalget vil igjen gi deg et blad. Denne gangen er stoffet variert med mest fokus på skatteklagenemndene. Ligningsutvalget ser mye positivt i å kunne bidra med ulike former for hjelp til nemndene.

Leder i øst deler også noen erfaringer med oss.

Vi tror også mange vil glede seg over artikkelen fra Zambia. Det er forholdsvis ukjent for de fleste av oss at bygging av en skatteetat er svært viktig bistandsarbeid og har stor betydning for å bygge en velferdsstat.

Hvis flere vil bidra med stoff om «Skatt for utvikling» vil vi med glede stille spalteplass.

Som en spennende kontrast til dette har vi fått Servicesenteret for utenlandske arbeidstakere i Kirkenes til å fortelle oss om det viktige arbeidet som utføres der, spesielt rettet mot Russland.

God lesning!

Levi

**Vi ønsker alle lesere ei
Riktig God jul
og Godt nytt år!**

Lederen har ordet

Skattelister

REGNSKAPET MELLOM den enkelte og fellesskapet – skatteoppgjøret – er klart. Skattelistene er nylig lagt ut, denne gang for 2010. Skattyterne får informasjon om eget oppgjør, samtidig som også andre kan undersøke den enkeltes inntekter og bidrag til fellesskapet. Offentliggjøring av skattelister har lang tradisjon, men har også vært omstridt lenge. Listene utfordrer balansen mellom forhold som har offentlig interesse og omstendigheter av privat karakter.

Opplysningene ble opprinnelig gjort tilgjengelig gjennom papirlister som ble lagt ut på lokale ligningskontor, og som bare inneholdende opplysninger om skattytere i vedkommende kommune. Etterhvert ble utleggingen supplert med landsdekkende elektroniske filer som media kunne anvende etter eget redaksjonelt skjønn. Informasjonen ble benyttet som grunnlag for alminnelig kritisk journalistikk. Men samtidig ble listene også publisert i form av elektroniske oversikter på pressens nettsteder med full søkefunksjonalitet.

Offentliggjøringen av skattelistene er en del av vårt åpne samfunn, og bidrar til demokratisk kontroll med utviklingen. Samtidig har den teknologiske utviklingen gjort det mulig å utnytte informasjonen på måter som i større grad enn tidligere utfordrer personvernet. Sterkt økende tilgjengelighet gjennom nettbaserte løsninger som preges mer av underholdningsverdi enn samfunnskontroll, kan oppleves støtende for dem som oppfatter denne informasjonen som privat. Debatten er preget av mange påstander, men det er liten empirisk forskning på hvilken betydning offentliggjøringen har.

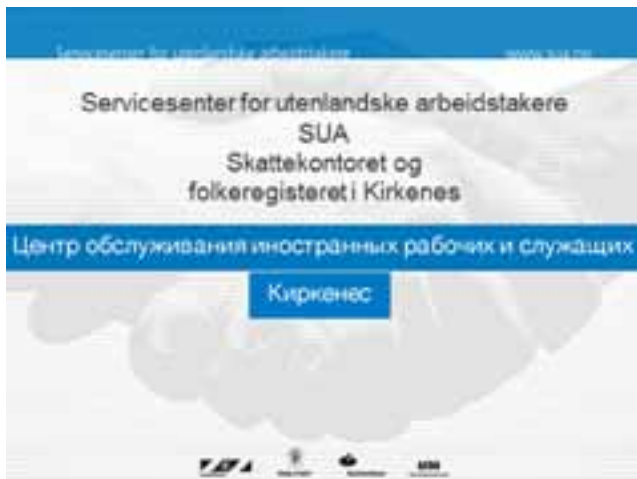
Årets skattelister er offentliggjort med begrensninger i adgangen til publisering og på bruk av data fra listene. Restriksjonene er utformet av Finansdepartementet etter dialog med presseorganisasjonene. Begrensningene går i hovedsak ut på at det bare legges ut fullstendige skattelister på skatteetatens hjemmesider, og at den enkelte må identifisere seg for å hente ut informasjon – som er underlagt visse søkerestriksjoner. Pressen kan fortsatt få tilgang

til fullstendige lister i elektronisk format, men forplikter seg på avtalegrunnlag til å kun benytte dette i ordinær journalistikk og til å ikke legge informasjonen ut i søkbare databaser. De nye reglene for måten skattelistene offentliggjøres på har utløst liten debatt. Det taler for at reglene har truffet rimelig bra. Det er imidlertid ikke avklart i hvilken utstrekning elektronisk utlegging av opplysninger om enkeltpersoner er et legitimt inngrep i vernet etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK). EMK art. 8 verner privatlivets fred mv, slik at inngrep må begrunnes ut fra offentlighets- og demokratihensyn. Norge går fortsatt lenger i offentliggjøring enn mange andre europeiske land på dette området. I utgangspunktet vil pressen kunne bringe slik informasjon ved å påberope presse- og ytringsfrihet etter EMK art. 10. Også EUs charter om fundamentale rettigheter er relevant i denne sammenheng.

Uavhengig av hvilke oppfatninger en har til hvilke grader av offentlighet som er lovlig og/eller hensiktsmessig, er det viktig at begrensningene i informasjonen som legges ut er kjent. Listene angir noe forenklet skattbar inntekt, innbetalt skatt og skattbar formue for hver enkelt skattyter, men gir for mange ikke et dekkende bilde av vedkommendes økonomi. Publiseringen bygger på en forutsetning om at tallene som offentliggjøres har en viss informasjonsverdi selv med disse berensningene. Forutsetningen er imidlertid ikke alltid oppfylt. Deltar en advokat i et advokatfirma drevet som et deltakerlignet selskap, vil vedkommende først få tilordnet en andel av selskapets inntekt. Deles gjenværende inntekt etter skatt ut, slik praksis tilsier, tas (rest)beløpet med en gang til ved ligningen. Resultatt er at samme verdi tas med to ganger. Har f.eks. advokaten rett til kr 1 million av selskapets opptjente overskudd, vil det etter utdeling fremkomme kr 1.720.000 i vedkommende skatteliste (før fradrag). Tas motivet for offentliggjøring av skattelistene på alvor, er det et problem for offentlighets- og demokratihensyn at grunnlagsmaterialet i listene inneholder så sterkt misvisning for slike grupper.

På besøk hos:

Servicesenter for utenlandske arbeidstakere, Kirkenes

Det følger av RNB, St.prp. nr. 67 (2008-2009), s. 90-91:

«I Regjeringens nordområdestrategi er det et mål å legge til rette for vekst og utvikling i nordområdene. Som en del av denne satsingen ønsker Regjering i løpet av 2. halvår 2009 å etablere et felles informasjons- og saksbehandlingskontor i Kirkenes. Formålet er et felles kontaktpunkt for utenlandske arbeidstakere og deres arbeidsgivere basert på lokalt behov og med lokal tilpasning».

SUA i Kirkenes ble åpnet 1. oktober 2010 og er et samarbeid mellom Arbeidstilsynet, politiet, Skatteetaten og UDI. Etatene er ikke samlokalisert på SUA i Kirkenes men har daglig samarbeid.

Representanter fra Skatt Nord kan en finne i Skatteetatens lokaler og representanter fra Øst-Finnmark politidistrikt hjelper sine kunder på Kirkenes politistasjon like ved.

Arbeidstilsynet har sitt kontor i Vadsø, men har tett kontakt med oss og arrangerer ofte møter med sine kollegaer fra Kirkenes. Utlendingsdirektoratet er ikke representert i lokalene til SUA i Kirkenes, men har kontakt med politistasjon i Kirkenes.

SUA har medarbeidere som snakker flere språk (hos oss på SUA i Kirkenes snakker vi russisk, engelsk, norsk og forstår polsk, svensk og dansk), og er opprettet for:

- nordiske borgere
- personer som omfattes av EØS-regelverket i utlendingsloven
- faglærte og spesialister
- familiemedlemmer og arbeidsgivere av ovennevnte personer

Servicesenteret i Kirkenes betjener i tillegg:

- ufaglærte russere fra Barentsregionen
  - russiske grensependlere bosatt i Barentsregionen
- På Servicesenteret kan en:
- søke om opphold/registrere seg etter utlendingsloven
  - søke om skattekort, og i den forbindelse få tildelt D-nummer
  - melde innvandring eller flytting til folkeregisteret
  - få informasjon om rettigheter og plikter i norsk arbeidsliv
  - få veiledning om identitetskort for bygge- og anleggsplasser

*Her er vi som jobber på SUA skatt:
Irina Andersen, Anne Lise Olsen og Lisbeth Varsi.*

Lisbeth Varsi hos oss på SUA Skatt er en aktiv deltaker i spleiselagets undervisningsopplegg.

Møtet var en suksess og vi fikk mange positive tilbakemeldinger.

Vårt mål er å behandle sakene våre så rask som mulig:

- Innvandring til folkeregisteret og rekvirering av personnummer ca. 5 dager
- D-nummer. ca. 3–4 dager
- Skattekort kan en få på dagen
- Flyttemelding ca. 5 dager
- Prøving av ekteskapsvilkår – ca. 14 dager

For å gi utenlandske arbeidstakere enda mere informasjon om norske skatteregler arrangerte vi møte for russisktalende arbeidere i fjor.

I forbindelse med ID-kontroll deltok vi på møte på Norsk grensestasjon Storskog.

Først var vi på besøk hos dem og etterpå var det vår tur å ha dem på julebesøk.

*Vi får også besøk av representanter fra Regjering:
Her kan dere se statssekretær Erik Lahnstein på besøk hos oss.*

Her er vi på kontroll på skipsverft «KIMEK».

Og her kan dere se representanter fra Norske Generalkonsulatet i Murmansk (daværende generalkonsul Jon Elvedal Fredriksen sitter til høyre).

I tillegg utfører vi på SUA Skatt i Kirkenes andre skattekontorets -og folkeregisteretsoppgaver.

I tillegg er vi på kontroll i lag med Arbeidstilsynet hos arbeidsgivere som har utenlandske arbeidstakere.

Vi er også med på spleiselaget

Spleiselaget tilbyr undervisningsopplegg om skatt og svart økonomi. Opplegget er tilpasset elever i den videregående skole. Hensikten er å engasjere og informere ungdom om samfunn og skatt, og å påvirke holdninger til svart arbeid.

Vi deltar også i samarbeid mot svart økonomi mellom Norge i Russland. Dett er et samarbeid mellom LO, Skatteetaten og NHO i Norge og tilsvarende organisasjoner i Russland.

Vi deltar bl.a. på forskjellige møter.

Vi har etablert samarbeid med Folkeregisteret i Nikel – en by som ligger på russisk side 30 km. fra Norsk-Russisk grense. Vi hadde flere interessante møter hvor vi utvekslet erfaring og ble bedre kjent med hverandres kultur.

Ellers er vi en glad «gjeng» som er engasjert, liker det vi gjør, jobber mye og gjør vår beste for å yte best mulig service til skattytere.

Tekst og bilder er sendt oss fra Irina Andersen, skatt nord Kirkenes. Vi takker for bidraget!

Erfaringer med fire år i Skatteklagenemnda

Vi er nå ferdige med den første fireårs perioden med skatteklagenemnder. På disse årene har medlemmene skaffet seg bred erfaring i dette arbeidet. Ligningskontakt tok en prat med leder i den største skatteklagenemnda for å høre litt om erfaringene.

? *Leif Villars-Dahl, nå har du ledet skatteklagenemnda i øst i hele perioden. Har det vært et omfattende verv?*

! Ja, det er et omfattende verv hvor jeg bruker flere hundre timer hvert år. Skatt øst er landets klart største skattekontor, og Skatteklagenemnda består av 39 medlemmer. Vi behandler en rekke vanskelige saker hvert år.

? *Hva erfarer dere om kvaliteten på de vedtak dere får til behandling?*

! Kvaliteten er blitt klart bedre i løpet av perioden. Skattekontoret har fått implementert gode rutiner for behandling av klagesakene og for innholdet av vedtakene.

? *Undersøkelser viser at skattyter ofte ser på konklusjonen (vedtaket) og er i liten grad interessert i argumentasjonen. Kunne en del vedtak ha vært skrevet enklere?*

! Selve konklusjonen er normalt enkel og teknisk. Den er det vanskelig å gjøre noe med. Men premissene (argu-

mentasjonen) burde kunne skrives enklere, særlig når det gjelder saker med personlige skattytere.

? *Det viser seg også at mange saker ender med medhold når de havner i skatteklagenemnda. Skatteetaten ved skatt sør har foretatt en del undersøkelser som viser at ved mer dialog med skattyter på et tidlig tidspunkt så kunne saken vært avgjort på et lavere nivå.*

Høres ikke det ut som en fornuftig arbeidsmetode for skattekontorene?

! Det er en fornuftig arbeidsmetode, og det er mitt beste inntrykk at så skjer i Skatt øst. De aller fleste klagen blir avgjort av skattekontoret før saken blir forelagt skatteklagenemnda. Det er ressurskrevende både for skattyter og for skattekontoret å fremme saker for skatteklagenemnda.

Noen av nemndsmedlemmene samlet i 2009 (foto: Fredrik Ravn).

? *Kompetanse. Mange vedtak handler om skatterett på et relativt høyt nivå. Har medlemmene meninger og ønsker om kompetansetiltak og hvilke områder er vanskeligst å behandle?*

! Det er behov for bedre kompetanse blant skatteklagenemndas medlemmer. For det første bør fylkestingene velge personer som har en viss kompetanse som medlemmer. For det andre kan medlemmene ha behov for opplæring i skatterett.

De vanskeligste sakene er saker som gjelder store transaksjoner i næringslivet, og spørsmål om dobbeltbeskatning og skatteavtaler med andre stater.

? *Dere mottar fast honorar. Noen mener at av og til dukker opp saker som krever forholdsvis mye tid og at det kan være behov for å synliggjøre dissens. Burde det hensyntas ved avlønning?*

! Det er et betydelig ekstraarbeid for medlemmene å møte i utvidet avdeling for å behandle dissenssaker.

Samtidig er det viktig at sakene blir behandlet i utvidet avdeling i alle tilfeller medlemmene ønsker det, eller er i tvil om skattekontorets innstilling er riktig.

Derfor bør det gis et tillegg for hver gang man må møte i utvidet avdeling.

? *Ligningsutvalget har nesten 100 års erfaring som forum for ligningsnemndene. Nylig avholdt vi en konferanse der det både ble faglig påfyll og utveksling av erfaringer. Ser du (dere) muligheter for slikt samarbeid mellom skatteklagenemndene og Ligningsutvalget?*

! Det vil være fint for medlemmene av skatteklagenemnda • både for å få opplæring og for utveksling av erfaringer. Et samarbeid med Ligningsutvalget vil da kunne være et fint forum for dette.

? *Er det noe annet som opptar deg som leder for nemnda i øst? (for du fortsetter?)*

! Det er opp til Oslo bystyre å velge leder for skatteklagenemnda i skatt øst.

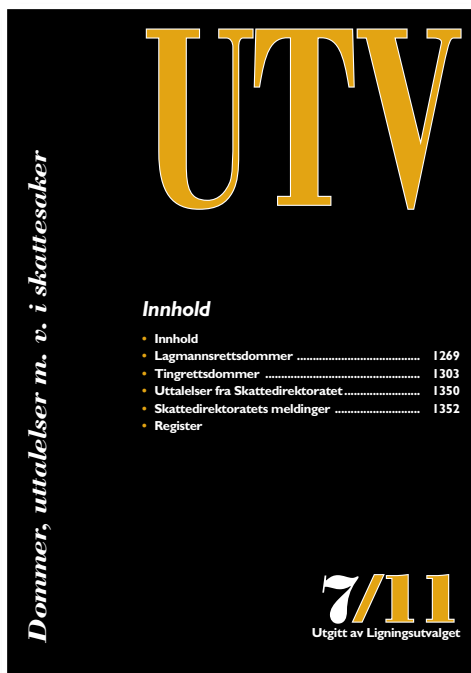
Det valget skjer først i desember måned, og er en del av en samlet kabal bystyret legger for fordeling av verv.

Jeg har sagt meg villig til å stille til gjenvalg, men vet ikke om så vil skje.

Det som er viktig er at klageordningen blir gjennomført på en måte som gir skattyterne god rettssikkerhet, samtidig med en effektiv og rask behandling.

Skatteklagenemnda skal ha god faglig kompetanse, samtidig som medlemmene skal komme utenfra og ikke være bundet av etatsoppfatninger i skatteetaten.

Levi Slåen

Priser UTV-heftene 2012

Abonnementprisen for Utvalgsheftene for 2012 vil bli **kr 1780,-**

Dersom du er abonnent vil du motta faktura.

Ønsker du å bli abonnent ta kontakt med Ligningsutvalget på hjemmesiden **www.utvalget.no**

Der finner du også opplysninger om **elektronisk varslings** av nye dommer.

Møte med

skatteklagenemndene

i Midt og Nord

Ligningsutvalget har nesten 100 års tradisjon som organ for ligningsnemndene. Etter en periode som stiftelse fant styret ut at det var på tide å opprette kontakt med skatteklagenemndene.

INNTEIL 2007 var Ligningsutvalget (LU) et aktivt organ for ligningsnemndene og ligningssjefene. På årsmøtet det året ble det vedtatt at de forpliktelser og arbeidsoppgaver som lå til LU, bl.a. å gi ut Dommer og uttalelser gjennom UTV-heftene, skulle fortsette gjennom en stiftelse.

De store og aktive samlingene som ble arrangert for hele etaten ble derfor lagt i bero en periode. Men etter som formålsparagrafen for LU bl.a. sier at det skal arbeides for opplæring i skattefag fant styret ut at det ville være riktig å arrangere en konferanse for dagens skatteklagenemnder. Dermed ble det, som første forsøk, sendt ut invitasjon til midt og nord.

Responsten var god og 4.november var det samling på Gardermoen for styret og disse nemndene. Møtet var lagt opp for at dette skulle gi en toveis effekt: LU kan høste erfaring med om en kan bidra som faglig organ og nemndsmedlemmene kan ytre ønsker tilbake.

To gode foredrag:

Fredrik A. Esborg fra skatt sør innledet med å dele erfaringer fra et større prosjekt sør har gjennomført: «Dialog, faktum og formidling». Gjennom dette har sør erfart

*Aktive deltagere fra skatteklagenemndene i nord og midt.
Hugo Matre foran til høyre.*

viktigheten av dialog med skattyter som virkemiddel for både å avklare fakta i saker, raske avgjørelser og eventuelt redusere antall saker som må til nemndsbehandling.

Nemndsmedlemmene responderte med mye erfaring på innlegget og det er full enighet om at det kan gjøres mye på dette området. Dette synliggjøres tydelig gjennom det store antall klager som ender med medhold til skattyter.

Advokat Phd Hugo Matre er kjent for mange i skatteetaten. Hugo er leder i LU, partner hos advokatfirmaet Schjødt og leder i skatteklagenemnda for storbedrifter og har lang erfaring i skattefaget. Han holdt et meget nyttig foredrag om «Likebehandling og rettssikkerhet». Her ble mange sider rundt skatteetatens behandling av vedtak, bevisførsel og rettssikkerheten tatt opp og det kom opp mange gode erfaringer som ga grunnlag for faglig diskusjon på temaet.

Ingen tvil om at dette var nyttig informasjon.

Leder i nemndssekretariatene i nord, Lena Bersås, og Bjørn Lohre fra nemndssekretariatet i midt var også deltagere på samlingen. De innledet om sine erfaringer og etter det ble det en dialog på ulike forhold som nemndsmedlemmene er opptatt av.

Mange tok til orde for at nemndsarbeidet er interessant og lærerikt. Det er til dels tidkrevende da mange vedtak er lange og omfattende.

I likehet med skatteetaten er også nemndsmedlemmene opptatt av at mange får medhold i klagen sine når de kommer til nemndsbehandling.

Det viser igjen at det er behov for større dialog med skattyter slik at ulike forhold som har betydning for saken, kan avklares før det blir nemndsbehandling.

Flere påpekte også at de sliter med IT-verktøyet de har. Dette fungerer ikke slik det er tiltenkt og det bør settes inn tiltak for å bedre dette.

Du kan få stipend

Ligningsutvalget deler ut stipend til ansatte i skatteetaten og medlemmer i skatteklagenemndene som tar utdanning som er relevant til stillingen de har.

Les mer og finn søknadsskjema på www.utvalget.no

**Vær utålmodig menneske!
Sett dine egne spor!
Det gjelder vårt evige korte
liv. Det gjelder vår jord!**

Inger Hagerup (1905–1985), norsk forfatter

FRA FORRIGE SIDE

Flere aktive deltagere.

Honoraret ble også påpekt da dette har stått uforandret siden oppstarten av skatteklagenemndene. Det bør også settes på dagsorden om hvorvidt honoreringen kan innrettes på en annen måte. Dette blant annet fordi det kan gi grunnlag for større interesse og ønske om å gå dypere inn i saker der det er tvil og det kan bli dissens.

I sum konkluderte forsamlingen med at dette var en god erfaringssamling, og det er bra at LU nå igjen engasjerer seg og vil bruke midler til felles nytte på skattefaget og nemndene.

Levi Slåen

Skatt for utvikling

Et lite blikk på Skatteetatens bistandsprosjekt

viKirsten Markhus Underland (skatt øst)

Bistandsmidler finansierer mye av budsjettene i fattige land. Gode skattesystemer og effektiv skatteinnkreving er viktig for økonomisk fremgang i utviklingsland og kan på lang sikt være en av veiene ut av bistandsavhengigheten. Det er prinsippet om Hjelp til selvhjelp som ligger bak i Norads prosjekt om Skatt for utvikling. Skatteetaten gir faglig bistand til utvikling av skattesystemer i 3 afrikanske land.

OPPGAVEN VÅR er å øke etterlevelsen og redusere skattegapet i landet. Vi har i første omgang fokus på gruveindustrien og kompetanseoverføring står sentralt. Zambia har enormt behov for å utvikle infrastruktur, helse og utdanning.

Så langt har vi tatt fatt i oppgavene med å utvikle bedre rutiner for utvelgelse av saker til bokettersyn (risikobasert utvelgelse), oppdatere og forbedre bokettersynsrutinen og forbedre selve gjennomføringen av bokettersyn i gruveindustrien. Vi fungerer som konsulenter og jobber sammen med revisorer i skatteetaten i Zambia.

Vi jobber etter LEAN prinsippene og tar i bruk de verktøy som vi har lært gjennom kontinuerlig forbedrings prosjektene her hjemme. Vi har kartlagt bokettersynsprosessen i Zambia og identifisert en rekke forbedringsområder.

Zambia har vært en selvstendig republikk siden 1964 og er tidligere Nord Rhodesia. De har engelsk som offisielt språk og landet har ca 14 millioner innbyggere. Det

Bokettersyn sammen med skatterevisorer på Large Taxpayers office.

er 70 forskjellige stammer i landet som alle har sitt eget språk og dialekter. 17% av den arbeidsføre befolkningen (15 – 49 år) har aids. Landet har enormt behov for å utvikle infrastruktur, helse og utdanning. Det er et vakkert og frodig land med nasjonalparker, de mektige Viktoriafallene og er rike på naturressurser som kobber, kobolt, sink, bly, edelstener, gull og sølv.

Det er noe spesielt å jobbe i et afrikansk land med en totalt anderledes kultur enn hjemme. Når vi startet våre forbedelser virket det som mye var likt med Norge og vi lurte på hvor er det vi skal skape forbedringer. Vi ser etterhvert at etterlevelsen av lover og regler som ikke er god nok. Dette preger på en måte hele samfunnet. De har regler om regnskapsføring og innlevering av selvangivelse, men regnskapsføringen er svak og det er kun 40% som leverer selvangivelse. Etterlevelsestrekanten er med andre ord omvendt av hjemme!

Det er en vennlig og høflig atmosfære mellom de som

Utenfor ambassaden i Lusaka.

jobber her. Jeg stortrives i denne kulturen selv om tempoet er roligere enn hjemme. Vi jobber hardere i Norge – det er det ingen tvil om. Vi er også vant til å gi beskjed dersom vi ikke kommer på møtene og holder tiden godt. Her holder de tiden når det gjelder pausene og når de skal avslutte dagen, men møter og andre avtaler er de ikke så nøye med.

Hvordan er det å være skatterevisor i Zambia sammenlignet med Norge? Vi har kommet litt under huden på våre kollegaer her i Zambia, og umiddelbart er det mange likheter.

Det snakkes om at antall kontroller, etterberegning og at treffprosenten må bli bedre, - og om risikobasert utvelgelse. Bokettersynsrutinen har mange likheter med vår, og prinsipper som likebehandling av skattytere og en profesjonell skatteetatet framheves også her. Alle bruker data, og på skattekontoret for store selskaper er de utstyrt med bærbare PC'er. De har også et bra intranett som ikke er så ulikt vårt Skattenett.

Forskjeller

Etterhvert merker vi likevel flere store forskjeller. Det er et strengt hierarki, og sjefen har stor respekt og makt. Antall ledere er høyt i forhold til antall revisorer. En av kontrollgruppene vi besøkte, hadde 13 revisorer og tre av disse var mellomledere (manager). Revisorene har relativt få verktøy utover PC. Lovsamling, bøker og papirer ligger ikke på pultene til noen av revisorene vi har møtt. Til og med penn og papir ser vi lite av. Vi merker frykten for korrupsjon. Revisorene flyttes hvert tredje år for at de ikke skal få for tette relasjoner til næringslivet, og noen må flytte langt med hele familien. Utplukkskriterier og satsningsområder er strengt hemmelig og håndteres av en egen enhet på hovedkontoret. Når sakene fordeles til kontrollenhetene, kjenner kun sjefene til hvorfor sakene er plukket ut, ikke den enkelte revisor. Tross disse forhåndsreglene, er det politisk innblanding i enkeltsaker.

ID fra Skatteetaten er status

Det er status og makt å være utstyrt med et ID-kort fra Skatteetaten her nede. Når man viser kortet, vifter både parkeringsvakter og politiet deg som regel videre og på den måten har du gratis parkering og slipper greit gjennom politikontrollene. På den andre siden er brutaliteten større og vi får opplyst at i enkelte fattige strøk med små salgsboder og andre små virksomheter, vil skatte-revisorene bli banket opp hvis de går ut på kontroll.

*Godt skattesamarbeid vil hjelpe Zambia!
Vi takker Kirsten Underland for tekst og bilder og ønsker lykke til i det videre arbeid både til henne og hennes kollegaer!*

Folk fra Zambia er utrolig behagelige, positive og hyggelige å jobbe sammen med. De håndhilser alltid og spør hvordan du har det. De er lavmælte og forsiktige. Det er dresskode på jobben med unntak av fredagene. Da er det tillatt å gå med f.eks dongeribukse og skjorte. Det er et deilig klima her nede og vi føler oss helt trygge. Likevel er en generell regel i de fleste afrikanske land at man ikke går ut etter at det er mørkt. Vi tar hensyn til det.

Vi deltar i et program som skal gi økte skatteinntekter til Zambia. Vi mener å ha identifisert noen områder der det ligger et større potensiale til forbedring. Det ene er regnskaps- og revisjonskompetanse generelt og det andre er utplukk av saker. Vi ser at de også har mye fokus på restitusjonskontroller og frykter dette går på bekostning av andre resultater. Regnskapskvaliteten fra næringsdrivende er svak og dette medfører at kontrollarbeidet er vanskelig å gjennomføre. Vi kjenner dette hjemmefra. I mange saker må de bygge opp regnskapet fra bilagene de får fremlagt og dette er tidkrevende.

Selger levende rotter

Byene Lusaka og Kitwe som vi har jobbet i, er mer urbane enn forventet. Vi ser fattigdom mellom storbyene og hvis vi går utenfor sentrum. En veldig spesiell ting er at de ikke selger jordbær langs veikanten som hjemme, men levende rotter!

Vi har hatt en fantastisk sjåfør under oppholdet vårt. Simon er en av de mange sjåførene i ZRA og studerer jus om kveldene. Han regner med å være ferdig om 2 år. En av de siste kveldene våre her nede ble vi invitert hjem til Simon og kona Florence. Det gjorde inntrykk og i ettertid har vi hørt at det slett ikke er vanlig her nede.

HANDLE HVITT

– det lønner seg å vite

MANGE HAR ETTERLYST enklere regelverk for å kunne handle hvitt i hjemmet. Ordningene finnes, men har nok vært vanskelig å finne. På www.handlehvitt.no er de enkle ordningene samlet på ett sted.

På handlehvitt.no får du en steg-for-steg gjennomgang av hvordan du handler hvitt. Lønn til vaskehjelp, barnepass og annen hjelp i huset kan rapporteres til Skatteetaten med noen få tastetrykk, direkte fra nettstedet. Du får også vite hvordan du betaler hvitt og skattefritt for småjobber. I tillegg finnes det en firmasjekk du kan benytte, slik at det blir lettere for deg å velge seriøse leverandører.

En undersøkelse Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ) har gjort, viste at anslagsvis 100 000 norske hjem vaskes ved bruk av svart arbeid. Samtidig var det svært få som kjente til de forenklede rapporteringsordningene for arbeid i hjemmet. De fleste ønsket imidlertid å lønne vaskehjelpen hvitt, men manglet informasjon om hvordan dette kunne gjøres. Løsningen på dette ble portalen www.handlehvitt.no.

Svart arbeid smitter

Undersøkelsene viste også at svart arbeid smitter. Har man først trådt over en grense, blir det lett til at man kjøper svart en annen gang også. Det er slik at i husholdninger hvor terskelen er lav for å kjøpe svart arbeid, er

det større risiko for at man også påtar seg å jobbe svart senere. Vi har sett at ungdom har lett for å ta med seg holdninger hjemmefra, også på dette området.

I en slik sammenheng blir svart kjøp i privatmarkedet noe mer enn «småting». Måten vi snakker på og måten vi handler på, har konsekvenser også for andre forhold. De som utfører svarte tjenester blir ofte markedsført gjennom venner og bekjente. Kjennskap til den gode «hvite» vaskehjelpen eller snekkeren bør formidles på samme måte.

Undergraver velferdsstaten

Hvert år forsvinner titalls milliarder kroner i offentlige inntekter som en direkte følge av svart arbeid og svart økonomi. Pengene kunne vært brukt til samfunnets beste. I tillegg stjeler svart arbeid grunnlaget for en rettferdig konkurranse mellom bedrifter. Arbeidstakernes rettigheter stjeles også. Vi har et felles ansvar for å hindre dette. Vi har fått beskjed om at befolkningen ønsker å hindre dette.

Kampanje

Nettsiden www.handlehvitt.no er en del av kampanjen Handle hvitt-det lønner seg å vite. Det er Samarbeid mot svart økonomi (NHO, LO, Unio, YS, KS og

Tore Eugen Kvalheim, leder, YS
Sier du ja til svart arbeid snytter du på fellesskapet og er med på å undergrave den norske velferdsstaten.

John G. Bernander, administrerende direktor, NHO
Ved å handle hvitt bidrar du til et ryddig arbeidsliv og støtter de seriøse bedriftene.

Sigrun Vågeng, administrerende direktor, KS
Alle våre viktigste velferdsgoder er finansiert av skattepengene. Svart arbeid er tyveri fra fellesskapet.

Svein R. Kristensen, skattedirektor
Svart arbeid er uforenlig med vår visjon om et samfunn der alle vil gjøre opp for seg.

Anders Folkestad, leder, Unio
Handle hvitt gir mer velferd – delta i kampanjen handlehvitt.no og stopp svart arbeid.

Roar Flåtten, LO-leder
Svart arbeid er en fiende av velferdsstaten og ødelegger grunnlaget for en rettferdig konkurranse.

Skatteetaten) som står bak kampanjen. Kampanjen vil være synlig på nettsteder, i aviser, blader og på messer, samt aktiviteter som utdeling av hvite vaskebøtter. Her er budskapet at hvit vask er grei skuring, mens svart arbeid er bønn i bøtta. Mange av disse tiltakene kan man følge fra uke til uke på www.facebook.com/handlehvitt.

Den enkleste måten å stoppe svart arbeid på, er at alle handler hvitt! Denne siden og kampanjen er et godt bidrag til en slik utvikling.

Nettsiden handlehvitt.no>> www.handlehvitt.no
Lær hvordan du handler hvitt>>
www.handlehvitt.no/lynkurs
Følg handlehvitt på facebook>>
www.facebook.com/handlehvitt

Aktuelt

Kontoret anno 1884

Reglement:

1. Personalet fylder hver Dag Lamperne, pudser Lampeglassene og klipper Vegerne, samt vasker Vinduerne en Gang i Ugen.
2. Hver Kontorist har at paase at der forefindes Ved, Kul og Vand i samtlige Lokaler.
3. Pennespidserne kan tilskjøeres efter Behag, men Funktionæerne tilholdes under en hver Omstendighed at holde dem i god Orden.
4. Mandlige Funksjonærer kan faa en ugentlig Friaften til Selskabelighed, to om de gaar røegelmessig i Kirken.
5. Efter 12 Arbeidstimer henstilles det til Funktionæerne at benytte Fritiden til Læsning af Bibelen samt andre gode Bøger.
6. Der tilholdes de Ansatte jævnlige at lægge en Deel af Gagen til Side, paa det at de i sin Alderdom ikke skal ligge Samfundet til Byrde.
7. Funktionærer der ryger spanske Cigarer, ryder Spirituosa, vanker paa Varieteer og Bevaertninger, samt lader sig barbere i Barber Saloner, glver de foresatte Grund til at drage deres Ærlighed og Retskaffenhed alvorlig i Tvivl.
8. En Funktionær der i 5 Aar har arbeidet paalideligt og feilfrit i Firmaets tjeneste, kan faa en Lønsforhøielse paa 36 Øre Dagen, dersom Driften tillader det.

PS. Slik så kontorreglementet ut i 1884. Kanokje noe å minne oss i våre dager. Lærere bør legge merke til punkt 5 om arbeidstid og punkt 8 om lønsforhøyelse.

**– og nå finner du
oss på nettet –**

Her finner du oss:

www.utvalget.no

Her finner du også utvalgheftene